

G.P.A.

KYK

11/1/76

2, 448.

**In the Supreme Court of South Africa
In die Hooggeregshof van Suid-Afrika**

(APPELATE DIVISION).
(AFDELING).

**APPEAL IN CRIMINAL CASE.
APPÊL IN STRAFSAK.**

K A YOUNG

Appellant.

versus/teen

THE STATE

Respondent.

Appellant's Attorney GOODRICK & FRANKLIN Respondent's Attorney AG (M)
Prokureur van Appellant Prokureur van Respondent

Appellant's Advocate M. M. Hodes Respondent's Advocate M. C. Lock
Advokaat van Appellant Advokaat van Respondent

Set down for hearing on 11-1-1976
Op die rol geplaas vir verhoor op

(TPD) Coram: Srollip, Rabie, ^{ARR} et Joubert LHO AR

Adv. Hodes se Hoofbeloag 9.45 vm — 11 vm. 11.15 — 11.50 — 12.25 nm — 12.27 nm

Adv. Lock se Hoofbeloag 11.50 vm — 12.25 nm — 12.27 nm

C.A.W.

The Court dismisses the said appeal
against the sentences on Count 8 (9 months
imprisonment) and Count 9 (18 months)
by JANSSEN J 11
1/1/76

P.T.O

IN THE SUPREME COURT OF SOUTH AFRICA.

(APPELLATE DIVISION)

In the appeal of:

KENNETH ARTHUR YOUNG appellant,

versus

THE STATE respondent.

Coram: TROLLIP et RABIE, JJ.A., et JOUBERT, A.J.A.

Heard: 8 November 1976.

Delivered: 23 November 1976

J U D G M E N T

TROLLIP, J.A.

This appeal concerns the sentences imposed on the appellant by a regional court and affirmed on appeal by the Transvaal Provincial Division for his admitted contraventions of the Prevention of Corruption Act, No. 6 of 1958, as amended by section 36 of Act No. 80 of 1964, (referred to herein as "the Act").

The/...

The appellant, aged 57 years, was employed by Esso Standard (South Africa) (Pty.) Ltd. ("Esso") as an engineer. As such he had to attend to matters relating to the construction or reconstruction and equipping of petrol service stations for Esso at various places. His duties included inviting contractors to tender for such projects, advising Esso's Tender Committee (consisting of at least 4 members of the staff) on such tenders, and recommending which of alternative tenders submitted by a contractor ought to be accepted. He also issued or arranged for the approval of the issue of the orders for carrying out of the work, including the equipping of the service station with pumps, tanks, etc. It was his duty too to supervise the carrying out of the work and to authorise progress payments to the contractors. In 1971 his salary was about R550 per month. It had been increased to about R635 per month by 1975.

During the period from October 1971 to December 1972, a company, High Power Construction (Pty.) Ltd. ("Power Construction"), of which Michael Shelley was the managing director, was awarded 4 contracts to construct or

alter certain service stations for Esso at different places. During the period June 1972 to October 1973, the Shelley Construction Company (Pty.) Ltd. ("Shelley Construction"), of which Norman and Arthur Shelley, brothers of Michael, were directors, also tendered for various such projects and, in so far as it is relevant here, was awarded 3 contracts to construct service stations for Esso at different places. During the period June 1972 to April 1975 Esso contracted with P.J. Hartogh, who carried on the business of installing pumps and tanks, to instal and maintain petrol pumps at certain of its service stations.

From time to time appellant received certain sums of money for himself in connection with these contracts. The State alleged that by obtaining them he contravened section 2(a) of the Act and he was charged with 8 such contraventions in the regional court. In each it was alleged that he, as an official of Esso, had corruptly asked for and obtained the money from the persons above-mentioned as consideration or reward for the award by Esso of the respective contracts.

Count 9 charged appellant with a contravention of section 2(b) of the Act. It concerned one R.C. Valstar, who was employed by Esso as its investment specialist. His main duty was to investigate the possible acquisition by Esso of new or existing sites for service stations. He had to present its directors with the necessary information and his recommendations on each of them. Appellant, as Esso's engineer, nearly always accompanied him on his visits to inspect these sites. His duty was to estimate the cost of any new installations that might be required. He acquired for himself an interest in a possible site situated between Ladysmith and Harrismith. The State alleged that, during the period December 1974 to June 1975, appellant asked Valstar to recommend to Esso that it should purchase this site for at least R85 000 and corruptly offered to give him at least R5 000 out of the purchase price as an inducement or reward.

For convenience and easy reference I tabulate below the essential particulars of the various counts.

Count./....

<u>Count.</u>	<u>Relevant date or period</u>	<u>Contract in question</u>		<u>Person concerned</u>	<u>Reward or consideration</u>
		<u>Place</u>	<u>Amount</u>		
1.	Oct. 1971 - Jan. 1972	Westonaria (Johannes- burg)	R63 000	M. Shelley	R 3 000
2.	April 1972	Malvern (Johannes- burg)	R15 000	do.	R 1 000
3.	July - Sept. 1972	Kempton Park	R63 000	do.	R 3 000
4.	December 1972	Primrose (Germiston)	R53 000	do.	R 3 000
5.	June 1972	Anderson St. (Johannes- burg)	R79 000	N. Shelley	R 4 000
6.	12 December 1972	Kensington B (Johannes- burg)	R54 529	do.	R 4 000
7.	October 1973	Rivonia (Sandton)	R56 500	do.	R 3 000
8.	June 1972 - April 1975	(No specific details)		J.P. Hartogh	R 7 500 (total)
9.	Dec. 1974 - June 1975	Ladysmith - Harrismith	R85 000 (proposed)	R.C. Valstar	R 5 000 (offered)

At the trial appellant initially pleaded not guilty, but his counsel intimated that his guilt would not be seriously contested. Indeed, after the State had closed its case, appellant changed his plea to guilty. He was convicted on all counts. He and others then gave evidence in mitigation. The magistrate dealt at length with the question of sentence. He finally sentenced appellant to 9 months' imprisonment on each of counts 1 to 8. On count 9, which he rightly regarded as being more serious than the others, he sentenced him to 18 months' imprisonment. Of this total of 90 months he suspended half for 3 years conditionally on the appellant's not being convicted of bribery or corruption during that period.

The appellant appealed to the Court a quo. That Court held that, in sentencing appellant, the regional court had misdirected itself in ^{three} ~~two~~ serious respects. These need not be detailed. It suffices merely to briefly mention one respect. The magistrate implied that in each of counts

1 to/....

1 to 8 Esso had been prejudiced because the contract price had been inflated to cover the "bribe". There was no evidence to support that finding. The judgment then proceeds to say:

"For the reasons mentioned, I am of the opinion that this Court is at large to consider afresh the question of sentence in this case. On his behalf counsel for the appellant urged a number of matters in mitigation of sentence: the fact that the accused co-operated in the investigation of the crime; similarly, that he in fact pleaded guilty in the Court below as demonstrating remorse on his part; that the appellant is no longer young (he is a man of 57 years), and was ^{able} up until the time of the commission of these offences to lead a blameless life. His personal circumstances including a broken marriage was also urged upon us as mitigating factors. The above list is not exhaustive. The question, in the final result, remains whether the sentence imposed by the Magistrate is one which is appropriate in the circumstances and whether in imposing the sentence that he did (with part of it suspended) the Magistrate had taken sufficient account of the mitigating factors urged on the appellant's behalf. I come to the conclusion the sentence imposed by the Magistrate is appropriate and although this court may be in the position to disturb it, that it should not; that the sentence should be confirmed".

The/.....

The appeal was therefore dismissed. Leave to appeal was refused, but such leave was subsequently granted by a Judge of this Division.

At the outset of his argument before us counsel for the appellant contended that the magistrate would undoubtedly have imposed lighter sentences if he had not committed the three misdirections. That is probably so, but that does not now assist the appellant for the following reasons. According to the above extract from the judgment of the Court a quo, although it "confirmed" the regional court's sentences, those sentences must now be regarded as having been imposed by the Court a quo in the exercise of its own discretion. For it correctly held that it was at large on the question of sentence, and it then imposed afresh the same sentences. Hence, our function and power in this appeal is to determine, not whether the Court a quo was right or wrong in "confirming" the regional court's sentences, but rather whether any of the recognized, limited grounds exist for our interfering with the Court a quo's own discretion in reimposing the same sentences;

that/.....

that is, whether it committed any irregularity or misdirection or exercised its discretion unreasonably or improperly. That that is the correct approach appears from such cases as S v Wilkens, 1971 (3) SA 488 (A) and S v Mofokeng, 1962 (2) SA 385 (A). In the former the Provincial Division on appeal increased the magistrate's sentence, while in the latter it decreased it. In each case this Court refused to interfere with the altered sentence in the absence of one or more of the above grounds vitiating the exercise of the discretion of the Provincial Division.

Appellant's counsel then contended that the Court a quo had misdirected itself. He argued that the above extract from its judgment warrants the inference that, in reimposing the sentences, it considered only the personal circumstances of the appellant and failed to take into account any of the other relevant facts attending the commission of the offences. The above inference is, in my view, not warranted. True, the extract only refers
expressly/....

expressly to "mitigating factors", but the question the Court a quo posed and answered was whether the punishment imposed by the regional court was appropriate "in the circumstances", i.e., in all the relevant circumstances. Hence, counsel's contention on this point must fail.

I think with respect, however, that it is unfortunate that the Court a quo did not give fuller reasons for reimposing the same sentences. Counsel for the State contended that we could infer or assume that the Court a quo approved and adopted the regional court's other reasons (i.e., those other than the misdirections) for reimposing the same sentences. That is probably correct. But as the Court a quo eliminated from consideration three important circumstances on which the magistrate had erroneously relied as aggravating the offences in counts 1 to 8, it would have been most helpful to us, and to the parties appearing before us, if it had also mentioned which of the remaining circumstances had mainly moved it to reimpose the same sentences and its reasons therefor.

After/.....

After giving the matter anxious consideration I think that the Court a quo did misdirect itself in a different, material respect. Like the magistrate, the Court a quo seems to have regarded each contravention of section 2(a) of the Act as being equally serious and dealt with each with the same severity. Possibly, as the State contended, each of the lower courts merely divided or averaged equally between all these counts the total sentence which it thought appropriate to impose for all of them taken together. In either event it failed to differentiate between the individual counts according to the circumstances peculiar to each offence; the sentence of 9 months' imprisonment was simply imposed on each count irrespective of such circumstances. That approach might have been correct if, in actual fact, each offence was equally serious or otherwise warranted the same punishment. But, as will appear more fully when I deal with the facts, that is not the position. It suffices here merely to mention that, for instance, the offence in

count/.....

count 2 is more serious than the offense in count 1.

In the former, the defendant is charged with having

totaling about \$500 over 14 months; in the latter he

obtained 100 from a bank on an account, in

the circumstances of this case, that it is on, even to the

application to the court has been, in a view of the facts and the

by the Court in the, thereby violating the provisions of

imposed on counts 1 to 3 (see Alford, 1975 (S) 24 517 (a))

at p 525 - 1; and of Alford, 1975 (S) 24 517 (a) at

523 - 7). The defendant is charged with the possession of

sentences on these counts.

I now turn to the facts.

The facts of the case are as follows. At the

request of the defendant, I received information in 1975 which

list. In 1975, on application of the defendant, the court ordered

for the defendant, the court, which it obtained. It is the

work and started from the fact that the defendant had

for himself and his family, and for the defendant in 1975

.....

the contract. He said that, if it were not paid, the company would not get any more contracts from Esso, but if it was paid, their "association would be very easy". (As to this association it will be remembered that appellant's duties included supervising the work and authorising progress payments.) Michael Shelley, mindful of appellant's high position in Esso, thought that he wielded considerable influence with Esso in its deciding who should get such contracts. Moreover, Power Construction was not prospering at the time; and Michael Shelley realised that it would be most advantageous for his company to get work from a stable concern like Esso. He therefore agreed to pay the R3 000. At appellant's request this amount was paid in cash. This constituted the subject matter of count 1.

The same happened in regard to count 2, the Malvern contract. After it was awarded to Power Construction and work had started, appellant asked for R1 000. For similar reasons Michael Shelley agreed to pay it in cash. But thereafter it was he who approached appellant and promised that, if he assisted Power Construction in being

awarded further contracts, he "would see him (appellant) right". And subsequently, when Power Construction's tenders for the Kempton Park and Primrose projects were accepted (counts 3 and 4), appellant asked for and received R3 000 in cash for himself in respect of each contract.

In regard to counts 5, 6, and 7, Michael Shelley introduced Norman Shelley to appellant at a time when Shelley Construction was struggling financially and seeking work. Thereafter this company tendered for various Esso projects, and although it was not always successful, it did secure 6 major contracts from Esso. In respect of such work Norman Shelley too dealt mainly with the appellant. According to him, after the company was awarded the Anderson Street contract (count 5), appellant approached him, saying that he wanted R4 000 for himself on this and every other contract awarded to Shelley Construction, otherwise it would not get any further work. After some initial resistance to this request Norman and Arthur Shelley agreed to pay the amount in cash. The same happened in regard to the Kensington B contract (count 6) and the Rivonia contract (count 7), except that/....

that in the latter case only R3 000 was paid although R4 000 was demanded.

Count 8 concerned Hartogh. Before appellant joined Esso Hartogh had been doing work regularly for Esso, installing and maintaining pumping equipment in its service stations. Thereafter he continued to get such work regularly from Esso but mainly through appellant. The latter also supervised his work. Hence Hartogh came into constant contact with him. Compared with the contracts mentioned in the preceding counts, this work was, of course, much less in value and size. According to Hartogh, appellant told him one day that for all the work he (Hartogh) got through him, he "wanted something out of it" for himself. Hartogh objected, saying that he did not work that way, nor did he approve of it. Appellant replied that it was "the recognized thing today" and insisted that "that is the way it is going to be". Hartogh said that he then told his wife about it and said that, rather than submit to appellant's demands, he would not undertake any further work for Esso. But after discussion they decided/.....

decided that, even though they regarded these demands as being "a serious misdemeanour" on appellant's part, Hartogh should nevertheless submit to them. The reasons were that he wished to continue getting work from Esso and he hoped that appellant "would be out of that position before long". Thereafter, when Hartogh performed work for Esso, appellant from time to time asked him for specific sums of money, which he paid. The amounts varied from R10 to about R990, depending upon the size of the job. This went on for about 34 months. Hartogh thought the total sum was about R5 000. But appellant subsequently admitted to one Grieve, an official of Esso who was investigating these matters, that the figure was probably R7 500. This figure can therefore be accepted as being correct.

The above was the gravamen of the State's case against the appellant on these counts. In testifying in mitigation he did not dispute it, except that under cross-examination he denied that he had ever asked the Shelley brothers or Hartogh ("the complainants") for these payments. He, in effect, /....

effect, maintained that they had offered them to him and he simply accepted them. That is quite unacceptable (except to some extent in relation to counts 3 and 4 as mentioned above). True, the magistrate did find that Norman Shelley lied in some respects, in particular in denying that, when he was introduced to appellant, he was unaware that Michael Shelley was "bribing" appellant in order to get work. But be that as it may, Norman Shelley's testimony that it was appellant who approached him in each case for payment must, I think, be accepted because it fully accords with appellant's modus operandi at the time. The magistrate seems to have adopted that approach too. By saying that he gave appellant "the benefit of the doubt" in regard to "the manner in which they (the complainants) were approached", he obviously meant that it was the appellant who had made the approaches but that the complainants exaggerated the pressure he had exerted on them to pay. Incidentally, the latter finding might be partially correct in respect of the Shelley brothers, but it was wholly unjustified in regard to Hartogh. No such

exaggeration/....

exaggeration emerges on a reading of his testimony.

The question of sentence must therefore be approached on the basis that it was the appellant who seduced the complainants into paying these "bribes", and not conversely. That is, of course, a serious, aggravating feature of these offences.

The magistrate also found that the complainants had "co-operated admirably" and willingly with appellant and that they were "very lucky" that, as accomplices, he had to discharge them under section 254 of the Criminal Procedure Act, 1955, from liability for prosecution for these offences. Appellant's counsel relied on this "co-operation and willingness" of the complainants as being mitigatory. By his finding the magistrate meant, I think, that the complainants could have refused to comply with the appellant's demands and reported them to his superiors in Esso or to the police - aspects on which the complainants were closely cross-examined at the trial - instead of which they chose to pay the "bribes". To some extent that is a

mitigating/....

mitigating circumstance, for their initial compliance undoubtedly encouraged appellant to persist in making his nefarious demands. On the other hand, their "co-operation and willingness" was not entirely voluntary - they were compelled to comply with his demands for pressing economic reasons. This applied particularly to Hartogh, a contractor on a comparatively small scale. And no doubt appellant knew of their predicament and took advantage of it.

Appellant's counsel also contended that the acceptance of tenders was the function of Esso's Tender Committee in which appellant took little or no part. That is not quite correct. He did sometimes advise and make recommendations on tenders, and, in any event, he attended to the performance of the work and the making of progress payments. He also seems to have dealt with Hartogh's contracts himself, they being of minor value. In any event, it was not proved that Esso suffered any prejudice through appellant's misconduct and that is certainly a mitigating factor. The particular point counsel attempted to make here, therefore, does not take this aspect any further than that. On the other hand, it is

clear that appellant deliberately misled the complainants into believing that he was in a position to put work their way. He admitted as much to Grieve. That is an aggravating circumstance.

A further contention on appellant's behalf was that section 2 of the Act prescribes a maximum punishment of R2 000 or 5 years' imprisonment or both; that indicated, so the argument continued, that, where the offence is not serious, only a fine should be imposed; that, especially in view of his personal circumstances and character, his co-operation in the investigation of his offences and his acknowledgment of guilt at the trial, he should be fined rather than imprisoned, and S v Sparks, 1972 (3) SA 396 (A) was relied on in support of that submission; and that, so the argument concluded, S v Van der Westhuyzen, 1974 (4) SA 61 (C), relied on by counsel for the State, in which a State official was sentenced to imprisonment under the common law for accepting bribes totalling R21 750, was distinguishable because such misconduct by a State official is generally more serious than

a/....

a contravention of the Act by an employee in the private sector.

That argument is untenable. Both in the public and private sectors an agent or employee holds a position of trust and confidence in relation to the business or affairs of his principal ^{or} ~~as~~ employer. In the performance of his duties as such he must act with the utmost good faith. As a matter of public policy and in the interests of private principals and employers, the Act seeks to punish offenders who abuse that trust and confidence and to deter would-be offenders from doing so. The maximum penalties prescribed by the Act indicate the seriousness with which the Legislature viewed these offences. In that regard it is significant that it more than doubled them by section 36 of Act No. 80 of 1964. Hence, there is no general rule that common law bribery must be regarded as being more serious than statutory bribery. The seriousness of each depends upon the particular circumstances. The offences in the present case are serious. They were committed by an official holding a responsible position in Esso. It was he who took the initiative in

seducing the complainants by demanding payment of these bribes. Such misconduct occurred over a long period and the amounts involved were substantial. The need to impose a heavy punishment for such misconduct in order to act as a deterrent to would-be offenders is also an important consideration in this case. In the Sparks case, supra, relied on by appellant's counsel, this Court upheld the massive fines imposed by a lower court for thefts committed by two high officials from their employer but suspended wholly the sentences of imprisonment. But the suspension was because of certain mitigating circumstances, listed on p. 410 of the report. These included the fact that the stolen money had all been repaid. None of those circumstances are present here. The case is therefore distinguishable. On the other hand, that there was no proof that Esso had actually been prejudiced by appellant's misconduct is mitigatory. Despite, however, his personal circumstances and the mitigatory factors mentioned above and by the Court a quo in the above extract from its judgment/....

judgment, the net position is, in my view, that sentences of imprisonment for all these offences are fully warranted.

I turn now to consider the individual counts.

Of all the offences under section 2(a) of the Act, count 8 concerning Hartogh is undoubtedly the gravest. It is a composite offence relating to a longer period (34 months) and a larger amount (R7 500) than those in the other individual counts. Moreover, his conduct in persistently dunning a small-scale contractor of Esso like Hartogh for comparatively small payments was extremely mean. Hence the sentence of 9 months' imprisonment on this count is unduly lenient. However, we cannot increase it; and I shall assume in appellant's favour that it was a just sentence and that the sentence on the other counts in this group should be accordingly scaled down.

As to counts 1 to 4 relating to Power Construction.

These offences were committed over a period of 15 months. The appellant initiated their commission by importuning Michael

Shelley/.....

Shelley for payments in the first 2 counts. Thereafter the latter proffered to give appellant "something" if Power Construction got the contracts in counts 3 and 4. That is mitigatory, but its effect is diminished to some extent because it was appellant who had initially set the corrupt ball rolling, and after the contracts were awarded, had approached Michael Shelley and specified and demanded the amounts in question. The amount involved in count 2 (R1 000) is appreciably less than each of those in the other 3 counts (R3 000). Having regard to those differentiating factors, I think that the following sentences are justified: count 1, 6 months; count 2, 3 months; count 3, 4 months; count 4, 4 months.

As to counts 5 to 7 relating to Shelley Construction. These offences were committed over a similar period (about 16 months). In each case, as has been found above, it was appellant who approached Norman Shelley. That equates count 7 with count 1, the amount involved being also the same (R3 000), but renders it a somewhat more serious offence than/.....

than those in counts 3 and 4, in which Michael Shelley had made some previous offer of payment to appellant. The amounts involved in counts 5 and 6 are larger (R4 000).

I think therefore that the following sentences are justified: count 5, 7 months; count 6, 7 months; count 7, 6 months.

Appellant's counsel contended that counts 1 to 4 should be taken together for the purpose of imposing one sentence thereon, and that counts 5 to 7 should be dealt with similarly. That procedure is neither sanctioned nor prohibited by the Criminal Procedure Act, 1955. Where multiple counts are closely connected or similar in point of time, nature, seriousness, or otherwise, it is sometimes a useful, practical way of ensuring that the punishment imposed is not unnecessarily duplicated or its cumulative effect is not too harsh on the accused. But according to several decisions by the Provincial Divisions (see, e.g., S v Nkosi, 1965 (2) SA 414 (C) where the authorities are collected) the practice is undesirable and should only be adopted by lower courts in exceptional circumstances. The main reason for frowning upon

the practice mentioned in these cases is the difficulty it might create on appeal or review, especially if the convictions on some but not all of the offences are set aside.

As any sentence imposed by this Court is definitive, that objection to the practice is, of course, not applicable.

However, in the present case I think it conduces to clearer thinking in determining the appropriate sentences to treat each offence separately. Moreover, no risk of duplication of punishment thereby arises for each offence is sufficiently distinct, different and serious; and in the ultimate result the cumulative effect of all the sentences imposed can be otherwise suitably controlled to avoid undue harshness to the appellant.

Lastly, as to count 9 on which 18 months' imprisonment was imposed. It was not contended that the Court a quo committed any irregularity or misdirection ⁱⁿ _A reimposing that sentence. It was merely argued that the sentence was so severe that an improper or unreasonable exercise of discretion could/.....

could be inferred. This offence, it was common cause, was the worst of all the offences committed by the appellant.

He contrived and tried for his own benefit to corrupt a co-employee, Valstar, who occupied a high and responsible position in Esso. He promised him a substantial bribe of at least R5 000 if he recommended that Esso should purchase the site for at least R85 000. Valstar was shocked by the proposal. He ultimately reported it to his superiors. On 4 June 1975 he co-operated in trapping appellant into repeating his proposition and having it recorded by means of a tape-recorder fitted to his (Valstar's) person. It was urged that prior thereto, on 28 May 1975, appellant had told Valstar that, as Esso was then apparently not buying any further sites, "maybe we had better forget" about the proposition, and that it was Valstar who thereafter induced him to resuscitate it for the purpose of trapping him. But the transcript of the tape-recording shows clearly that he had by no means put the proposition out of his mind. That Esso suffered no actual prejudice/.....

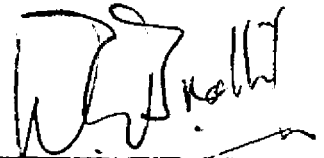
prejudice was due to Valstar's integrity. That there was potential prejudice to Esso through appellant's attempt to subvert Valstar's integrity is manifest: if he had succeeded it would have meant, at the very least, that Valstar's own personal interest would have conflicted with his duty to Esso in a matter of substantial value. In all the circumstances I think that the sentence was justified.

In the result all the above sentences total 64 months' imprisonment. Despite the gravity of the individual offences, is the cumulative effect of these sentences too harsh? That is, of course, a relevant factor to consider (R v Abdullah, 1956 (2) SA 295 (A) at pp 299 - 300; S v Mtshali & Another, 1967 (2) SA 509 (N) at p 510 A). Having regard especially to appellant's hitherto blameless record, his co-operation in the investigation of the offences prior to and at his trial, and his age (57 years), I think that it is. The magistrate and the Court a quo obviously held a similar view, for they suspended half of the sentences. We should therefore do the same. That also means that the effective sentences on counts

8 and 9, which we have not disturbed, are not in the result increased.

To sum up: the appeal against the sentences on count 8 (9 months' imprisonment) and count 9 (18 months' imprisonment) is dismissed; the appeal against the sentences on all the other counts succeeds, they are set aside and the following sentences of imprisonment are substituted:

Count 1, 6 months; Count 2, 3 months; count 3, 4 months; count 4, 4 months; count 5, 7 months; count 6, 7 months; count 7, 6 months; of the 64 months' imprisonment thus imposed half, i.e., 32 months, is suspended for three years on condition that the accused is not during that period convicted of bribery or contravening the Prevention of Corruption Act, No. 6 of 1958, and sentenced to imprisonment therefor.

W.G. TROLLIP
Judge of Appeal.

RABIE, J.A.)
JOUBERT, A.J.A.) Concur.

IN DIE HOOGGEREGSHOF VAN SUID-AFRIKA
(TRANSVAAL PROVINSIALE AFDELING)

VOOR SY EDELE REGTER C D J THERON

PRETORIA

31 Julie 1975

D I E S T A A T

teen

1. JACOBUS JOHANNES STEYN
2. JACOBUS FREDERIK BARNARD
3. EDMUND THEODORE SMITH

Ward bene defen
deme prokureur
benoedig

UITSpraak

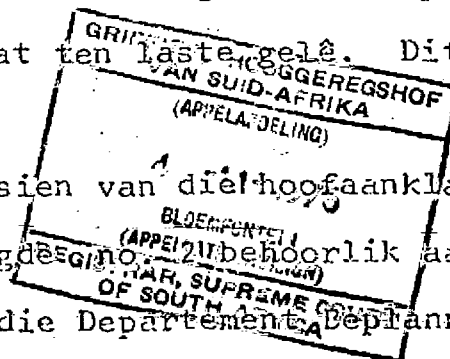
10

DEUR DIE HOF: Die drie beskuldigdes staan gesamentlik tereg op 'n aanklag van omkoperij of alternatief 'n oortreding van die bepalinge van Wet 6 van 1958, die Wet op voorkoming van korrupsie.

Al drie die beskuldigdes het op hierdie klagtes skuld ontken. Na die Staatsaak gesluit is, het beskuldigdes no. 1 en 3 hulle sake gesluit, ^{sonder} om te getuig of om getuienis namens hulle te roep. Beskuldigde no. 2 het egter getuig en ene Charles Smith geroep as 'n verdedigingsgetuie.

Ten aansien van die hoofaanklag, van gemeenregtelike omkoperij, word die volgende die beskuldigdes in die paragrafe 1, 2, 4 en 5 van die klagtestaat ten laste geleë. Dit sluit dus 20 nie paragraaf drie in nie.

Dit word beweer ten aansien van die hoofaanklag deurdat ten alle saaklike tye beskuldigdes beginnend met die aanklag aangestel was as 'n amptenaar in diens van die Departement van Planne, in die hoedanigheid van ondersekretaris, en deurdat gedurende

die/..

die tydperk 8 April 1968 tot 10 Februarie 1970, beskuldigde 2, in die uitvoering van sy dienspligte as sodanige amptenaar, 'n handeling of handeling met betrekking tot die sonering van nywerheidsgebied van sekere eiendom van beskuldigde no. 1, geleë te Bronkhorstspuit, verrig het. En deurdat op of omtrent die 10de Februarie 1970, te of naby Pretoria, in die distrik van Pretoria, beskuldigde no. 1 wederregtelik en op 'n korrupte wyse die bedrag van R10 000 aan beskuldigde no. 2 betaal het en beskuldigde no. 2 die gemelde bedrag geld van beskuldigde no. 1 ontvang het as 'n gif of vergoeding, deur verrigtinge deur hom, 10 beskuldigde no. 2, van die vermelde handeling of handeling. En deurdat op of omtrent die 10de Februarie 1970, beskuldigde no. 3, wetende om welke rede en met watter bedoeling die vermelde bedrag van R10 000 deur beskuldigde no. 1 betaal en deur beskuldigde no. 2 ontvang is, wederregtelik hulp aan beskuldigde no. 1 met die vermelde betaling van die geld, en aan beskuldigde no. 2 met die vermelde ontvangs van die geld verleen het.

Paragraaf 3 handel met 'n beweerde sameswering. Dit is duidelik dat die bewerings vervat in paragrawe 1, 2 en 4 waarna 2 ek reeds verwys het, die bestanddele van die misdaad van omkoperij daarstel en dat dit inpas met die definisie gestel in die saak van S. v. Patel, 1944, in die Appèlhof, Afdeling 511 op bladsy 521. Die Staat het dus die bewyslas aanvaar om hierdie aantygings bo alle redelike twyfel te bewys. Myns insiens, kom dit eintlik hierop neer, nl., dat indien die Staat hom nie van die bewyslas gekwyd het nie, is dit op die feite van die besondere geval en na aanleiding van vertoë gerig in die verband, onnodig om te oorweeg of die bewerings in par. 3 bewys is, nl., dié van 'n sameswering. Positief gestel is dit dat indien die Staat hom wel van die bewyslas gekwyd het, sou die bewerings in/ na my mening, oortollig wees

Ten einde te bepaal of die Staat hom van die genoemde bewyslas gekwyd het, is dit noodsaaklik om al die toelaatbare getuienis in sy geheel te oorweeg en te ontleed. In aanvang van die ontleding dien gemeld te word dat elkeen van die drie van die beskuldigdes dan skriftelike verklarings aan kol. Cloete van die Suid-Afrikaanse Polisie gemaak het. Die datums van die verklarings is naamlik deur beskuldigde no. 1, se eerste verklaring, 22 Februarie 1973 en kort daarna sy tweede verklaring. Deur no. 2 beskuldigde, slegs een verklaring op die 28ste Februarie 1973 en deur beskuldigde no. 3, sy eerste 10 verklaring op die op die 23ste Februarie 1973 en sy tweede verklaring op die 19de April 1973. Die datums sal later ter sake word wanneer oorweeg, oorweging geskenk word ten aansien van die bewering van gebrek aan geheue. Die verklarings is as deel van die Staatsgetuienis aan die hof voorgelê en die toelaatbaarheid daarvan is nie betwis nie. Nie te min is dit baie duidelik dat die verklarings deur beskuldigde no. 1 en 3, slegs as getuienis toelaatbaar is teen die maker daarvan en nie teen sy mede-beskuldigdes nie. Beskuldigde no. 2 het egter 20 in getuienis met voorbehoud die juistheid van sy verklaring bevestig en dit vorm dus deel van sy getuienis wat in sy geheel oorweeg moet word.

Ten aansien van die bewerings vervat in paragrawe 1 en 2 wat ek so pas gelees het, is daar nie veel twis nie. Dit is bewys en deur beskuldigde no. 2 in getuienis erken, dat hy van af 1966 tot Januarie 1974, 'n amptenaar in die diens van die Departement Beplanning was; aanvanklik as administratiewe beheer-beampte en later as adjunk-sekretaris. Hierdie departement het uit twee seksies bestaan, naamlik die een seksie belas met die 30 aansoeke onder artikel 2 van Fisiese Beplanning en Benutting van Hulpbronne Wet no. 88 van 1967, en die tweede, met

aansoeke onder artikel 3 van die betrokke Wet. Dit is bewys dat beskuldigde no. 2 ter alle saaklike tye die hoof, of in beheer was van dié seksie, nêr met mnr. Beyers-Hoek as sy onmiddellike hoof. Reeds voordat beskuldigde no. 2 in die Departement aangestel is, het beskuldigde no. 1 alreeds aansoek gedoen vir 'n sonering van 'n gedeelte van sy eiendom in die Bronkhorstspruitdistrik as nywerheidsgebied. Dit blyk uit die toonstuk G.25. Ten aansien van die verloop van die latere aansoeke deur beskuldigde no. 1 aan die Departement Beplanning gerig, is 'n departementele lêer in beskuldigde no. 2 se afdeling gehou. Dié lêer is as toonstuk G aan die hof voorgelê. 10

Dit, saam gelees met die erkennings duer beskuldigde no. 2 gemaak, bewys die bewerings vervat in paragrawe 1 en 2 van die klagstaat. Dit bring ons dus na die kern van die saak, naamlik die oorweging van die getuienis met betrekking tot die bewerings in paragrawe 4 en 5 van die klagstaat gemaak. In dié verband word dit nodig om die geskiedenis van beskuldigde no. 1 se aansoeke noukeurig na te gaan asook beskuldigde no. 2, as amptenaar, se doen en late in hierdie verband. Dit is gemene saak tussen die Staat en die drie beskuldigdes dat beskuldigde no. 1 op die 10de Februarie 1970, 'n tjek ten bedrae van R10 000 ten gunste van Nasionale Grondbeurs aan beskuldigde no. 3, as bestuurder van Nasionale Grondbeurs oorhandig het, vir inbetaling tot voordeel van beskuldigde no. 2. en dat beskuldigde no. 2 later die bedrag aanvaar het. 20

Met watter bedoeling is die bedrag deur beskuldigde no. 1 betaal en deur no. 2 ontvang? Dit blyk die kern van die hele saak te wees.

Mnr. Erasmus, namens die Staat, het betoog dat daar in—30

dié verband en na aanleiding van al die getuienis wat gelewer is,

slegs vyf geopperde moontlikhede is en dié het hy uiteengesit as volg:

. Dat die geld betaal is ten aansien van 'n voorafgegaande sameswering as gevolg waarvan beskuldigde no. 2 onderneem het om in sy hoedanigheid as Staatsamptenaar beskuldigde no. 1 se belange te bevorder en beskuldigde no. 1 onderneem het om vir beskuldigde no. 2 daarvoor te vergoed.

. Dat die geld betaal is ten uitvoering van 'n sameswering ten gevolge waarvan beskuldigdes ooreengekom het dat beskuldigde no. 1 vir no. 2 sou beloon vir handeling wat deur sy hoedanigheid as 'n Staatsamptenaar reeds verrig is. 10

. Dat beskuldigde no. 1 sonder enige voorafgaande ooreenkoms vir beskuldigde no. 2 'n geskenk gegee het by wyse van 'n beloning vir handeling wat beskuldigde no. 2 in sy hoedanigheid as 'n Staatsamptenaar reeds verrig het.

Mnr. Mendelow namens beskuldigde no. 1 het egter 'n sesde moontlikheid geopper, naamlik, dit is beweer, dat dit 'n redelike moontlikheid is dat beskuldigde no. 1 die bedrag betaal het bloot as 'n geskenk en hoegenaamd nie as 'n beloning vir enige iets nie. Maar uit die aard van die saak is dit duidelik dat 20 daar geen direkte getuienis is met betrekking tot die bedoeling waaroor die geld betaal en ontvang is nie en omdat direkte getuienis met betrekking tot die bedoeling waarmee die geld betaal en ontvang is, ontbreek, so betoog die Staat, dat die enigste redelike afleiding wat kan gemaak word, van al die aanvaarbare getuienis is dat die geld deur beskuldigde no. 1 aan beskuldigde no. 2 betaal is as 'n beloning vir handeling wat hy in sy amptelike hoedanigheid verrig ten aansien van beskuldigde no. 1 se aansoek om sonering van sy Bronkhorstspruit eiendomme en dat beskuldigde no. 2 dit as sulks ontvang het.

In oorweging van dié submitisie is dit eerstens nodig om die geskiedenis van beskuldigde no. 1 se aansoeke om sonering na te gaan en te bepaal wat beskuldigde no. 2 se handclinge, regmatig of andersins, as amptenaar, in dié verband was. Ten eerste blyk dit dat beskuldigde, soos ek gesê het, reeds sedert 1962 gepoog het om sy betrokke eiendom as nywerheidsgebied gesoneer te kry. In Maart 1968 het wyle mnr. Schoombie, oud-Volksraadslid namens beskuldigde no. 1 by die Minister aansoek gedoen vir 'n onderhoud in verband met die aansoeke van beskuldigde no. 1. Hy tesame met beskuldigde no. 1 is toe na mnr. Beyers-Hoek en die beskuldigde no. 2, in verband met die aansoek, na die afdeling Nywerheidsweë van die Departement verwys. Na aanleiding hiervan is 'n afskrif van die Minister se skrywe van 14 Maart 1968 aan beskuldigde no. 2 se afdeling ^{het} deurgestuur. Hierop was 'n onderhoud met beskuldigde no. 2 en mnr. Hoek deur mnr. Schoombie en beskuldigde no. 1 gevolg. Die onderhoud is op die 8ste April 1968 gehou.

Volgens die getuienis van beskuldigde no. 2 was dit sy eerste persoonlike ontmoeting met no. 2 beskuldigde, ~~no. 1~~ beskuldigde, hoewel hy mnr. Schoombie reeds goed geken het. Volgens beskuldigde no. 2 het hy en Hoek die volledige prosedure met betrekking tot soneringaansoeke aan Schoombie en Steyn verduidelik. Ek maak hiervan die afleiding dat dit verduidelik was dat die aansoeke sorteer onder die beheer van beskuldigde no. 2 se seksie in die Departement en watter stappe gevolg deur die Departement met sulke aansoeke. Na aanleiding van die sameprekings, rig die beskuldigde no. 1 op 17 April 1968 weer 'n aansoek om sonering aan die Departement van Beplanning, dit blyk uit toonstuk G.5. 'n Brief wat gerig was deur beskuldigde no. 1 aan die Departement. Hierin verwys hy, onder andere, dat sy vroeëre aansoek slegs deur die Departement van Beplanning

beswaar/...

beswaar teen gemaak was en dat by dié samespreking was dit gemeld. In paragraaf 6 van die brief word, onder andere, gesê: "At that stage I was of the opinion that Bantu Administration objected to our application. A letter from that Department indicates that they were agreeable to passing the application if we could make suitable arrangements with your Department." Volgens die strekking van die brief, was dié punt ook geopper by die bespreking. Beskuldigde no. 1, was derhalwe onder die indruk dat die struikelblok tot die sukses van sy aansoek gelê het by die betrokke Departement.

Op 17 April het beskuldigde ook 'n brief, G.26, aan 10
mnr. Hoek en beskuldigde, gerig. Op hierdie brief is 'n aantekening gemaak, naamlik. "In opdrag van die Minister, het ons onlangs die geval met applikant en mnr. Schoombie, oud-Volksraadslid bespreek. Stel voor dat ons aan departementele verteenwoordigers voorlê". Daaronder verskyn in skrif: "Ja, asseblief" en die paraaf van beide mnr. Hoek en beskuldigde no. 2 word daarop aangedui.

Op die 8ste Mei is die aansoek deur beskuldigde no. 2 as verteenwoordiger van sy Departement aan die vergadering van die sewe departementele verteenwoordigers voorgedra. Die aansoek 2 was toe ten opsigte van 84 morg van die betrokke eiendom. Op daardie datum het die aansoek oorgestaan tot die 6de Junie 1968 en op die 12de Julie 1968 is die aansoek weer deur die komitee van sewe oorweeg. Weer eens het beskuldigde no. 2 die voordrag gedoen en het hy die sonering van 84 morg voorgestaan en bepleit. Dit dien hier gemeld te word dat die getuienis is dat mnr. Hoek op daardie stadium die voorsitter van die vergadering was en hy nie self as die Voorsitter die saak wou bepleit van die standpunt van sy Departement beskou, en die saak was gelaat in die hande van beskuldigde no. 2 om dit te doen. Daanuit blyk daar is niks 3
sinistêr om te sê nie. Dit blyk uit toonstuk G dat dit

aanbeveel was deur die komitee as volg:

"25.0 Goedgekeur uit hoofde van geskiedenis van die saak" en in hakies kom voor "Bronkhorstspruit nie as 'n grensgebied beskou nie".

Dit blyk dat die verteenwoordiger van die Departement Bantoesake, teenwoordig op die vergadering, die aansoek vir die sonering van 84 morg teëgestaan het. Hierna is 'n memorandum opgestel vir voorlegging aan die Minister. Daar is 'n mate van onsekerheid wie presies in beskuldigde se afdeling die memo opgestel het. Hoe dit ookal is, is dit duidelik dat beskuldigde 2 die memo gelees het en daarmee gehandel het voordat dit aan die Minister voorgelê is. 'n Aanbeveling deur die Departement in ^{dat} die stuk, word gemaak, naamlik die aansoek om die stigting van nywerheidsdorp van nagenoeg 84 morg, goedgekeur word. In paragraaf 14 van die memorandum word dit wel gemeld dat die komitee van departementele verteenwoordigers op 12.6.1968 die aansoek slegs ten aansien van 25 morgte aanbeveel het. Op die 28ste Julie het die Minister, verwysend na die departementele aanbeveling van 84morg, die geval oorweeg. Dit blyk dat daar deur die Minister 'n streep getrek was onder die 84 morg en by die toepaslike deel van die dokument, waar "aanbeveel" of "afgekeur" voorkom, is die twee woord, "gewysig" onderstreep. Daarby het die minister bygevoeg, voorwaardes soos in paragraaf 13 vervat, tot bevrediging van Bantoe Administrasie en Ontwikkeling gestel is.

Op 25 Julie 1968 is toonstuk G.41 aan beskuldigde no. 2 gerig, of liever no. 1, gerig ter inligting aan hom van die feit dat die Minister se goedkeuring ontvang is. Die brief was deur beskuldigde en mnr. Hoek met mnr. Greyvenstein van Bantoe Administrasie bespreek en dit blyk na aanleiding van 'n aantekening op die dokument dat Bantoe Administrasie in

hierdie/...

hierdie geval met die antwoord tevrede was aangesien mnr. Greyvenstein deelgeneem het aan die opstel daarvan.

Op 10 September 1968, vestig die Minister deur sy privaat sekretaris die aandag van die Departement Beplanning op die feit dat sy goedkeuring van 28 Julie deur die betrokke beamptes verkeerd vertolk is en sê die Minister, in skrif: "Ek het op 28 Junie 1968 die voorstel in paragraaf 18 in gewysigde vorm goedgekeur. Ek het bedoel 25 morge in plaas van 84 morge. Is daar nie 'n moontlikheid dat die goedkeuring só gewysig kan word nie? Die ding gaan vir ons baie probleme 10 skep". Die woord "baie" word onderstreep. Daar kan geen twyfel bestaan nie dat beskuldigde no. 2, die opmerkings van die Minister gesien het, want as gevolg het mnr. Hoek, as sekretaris van Beplanning op 19 September 1968 'n brief aan beskuldigde no. 1 gerig dat slegs 25 morge en nie 84 soneer word. Die afskrif van die brief, G.45, dui aan dat beskuldigde no. 2 op die 19de September sy paraaf daarop aangebring het. Hy was ook met beskuldigde no. 1 telefonies in aanraking om hom aan te sê om 'n gewysigde aansoek in te stuur vir die sonering van die 25 morge, maar in die geval, uitsluitend paaie en ook oop gedeeltes.

Uit die vorige ontleding van die getuienis, is dit duidelik dat die beskuldigde⁴⁰⁷ deurgaans met no. 1 se aansoek gemeed was, daarmee gehandel het en dat beskuldigde no. 1 daarvan bewus was.

Op 23 Oktober 1969 is 'n koopakte opgestel waarvolgens beskuldigde no. 1 sy Bronkhorstspuit-eiendomme insluitend die soneerde gebied aan Claassen en beskuldigde no. 3 as trustees van 'n te stigte maatskappy verkoop het vir R500 000. Die ooreenkoms is vervang deur toonstuk 0, wat op die 11de Februarie 1970 deur beskuldigde⁴⁰⁸ geteken is as⁴⁰⁹ koper en geteken is deur 30 M. Claassen en beskuldigde no. 3 as die verteenwoordiger

van die betrokke koper, naamlik Bronkhorstspuit Industriële Beleggings (Eiendoms) Beperk. Merkwaardig is, die vorige dag is 'n tjek van R10 000 ten behoeve van beskuldigde no. 2 aan beskuldigde no. 3 deur beskuldigde no. 1 afgelewer.

Dit kan nie betwis word nie dat die sonering van die betrokke plaaseiendom as nywerheidsgebied die markwaarde daarvan vermeerder het nie. Met die ontleding van die feite dusver is daar geen aanleiding van enige causa of skuldoorsaak tussen beskuldigde no. 1 en 2 ten aansien van die betaling van die aansienlike bedrag van R10 000 nie. Of anders gestel, enige aanduiding van enige rede waarom die betaling op die wyse reeds gemeld, geskied het nie. Dit wil sê, nie direk aan beskuldigde no. 1 nie maar 'n tjek uitgemaak aan Nasionale Grondbeurs, gedeponeer ten behoeve van beskuldigde no. 2, en aandele sou daarvoor verkry word.

Onder hierdie omstandighede het mnr. Erasmus, myns insiens, met regverdiging die submitisie gemaak dat dit prima facie afgelei kan word dat die geld as beloning vir die voormelde handeling van beskuldigde no. 2 ten aansien van die sonering betaal is en sê hy, en daarmee stem ek saam: "Dat alhoewel daar geen bewyslas op die beskuldigde is nie, word dit van hulle in dié besondere omstandighede verwag om ten minste aanvaarbare verduidelikings hieroor te gee. Hulle, die persone met intieme kennis, van die doel waarvoor die bedrag van geld wel betaal en ontvang is." IN die verband is dit noodsaaklik om die verklarings van die beskuldigdes en die verduidelikings wat hulle gegee het, noukeurig te ontleed.

Ten eerste handel ek met die twee verklarings gemaak deur beskuldigde no. 1. Dit is van belang om te onthou waaroor die saak gegaan het en waaroor die verklaring gemaak is.

Dit/...

Dit blyk duidelik uit die aanvang van die stuk, wanneer die beskuldigde sê: "Ek is deur kol. Cloete in kennis gestel dat hy ondersoek instel in verband met 'n tjek vir die bedrag van R10 000 wat ek na bewering by Nasionale Grondbeurs in Pretoria inbetaal het vir die voordeel van mnr. J.F. Fred Barnard van die Departement van Beplanning. My Mnr. Cloete het my in kennis gestel dat dit 'n oortreding is om aan 'n amptenaar van die Staat enige onregmatige vergoeding aan te bied of te betaal. Mnr. Cloete het my ook meegedeel dat ek nie verplig is om enige verklaring te maak nie om verduideliking te verstrek nie tensy 10 ek dit verkies en dat enige verklaring wat ek maak, of verduidelikings wat ek verstrek, op skrif gestel sal word en dit kan as getuienis in die hof aangebied word. Ek verstaan die posisie en wens die volgende te verklaar." Ek moet hier net vir 'n oomblikkie meld dat volgens die getuienis van kol. Cloete het die onderhoud die volgende prosedure gevolg: Vrae was gestel en die antwoorde van die beskuldigde was slegs op skrif gestel. Daardie feit moet weer in aanmerking gehou word by die ontleding van die verklaring en die bepaling van watter waarde daaraan geheg moet word. 20

Dan gaan die beskuldigde voort: "Dit was nie as 'n vergoeding bedoel nie. Ek dink Fred Barnard se vrou was daardie tyd siek gewees en hy het probleme gehad. Sy trekker het gebreek. Ek weet daar was heelwat moeilikhede gewees. Ek het ook aan hom gevra of hy lief is vir boerdery en hy het 'ja' gesê en daarby gevoeg dat hy bly sal wees as een van sy seuns eendag 'n boer sou word. Dit was die belangrikste. Miskien kan daar later my nog iets byval. Ek het met mnr. Fred Barnard gesels hoe dat ek 'n boer geword het en daarby gevoeg dat dit goed is as daar van die jong seuns is wat 'n aanleg vir boerdery het. Ek is bereid om vrac oor die aangeleentheid te beantwoord."

Soos ek reeds gedurende die betoog aan mnr. Mendelow gestel het, wil dit voorkom dat hierdie eerste deel wat ek nou uitgelees het, 'n spontane verklaring was deur die beskuldigde en dat die vrae daarna ^{seers} gevolg het. Maar daar bestaan nie sekerheid daaroor nie.

Die beskuldigde gaan voort en sê: "Ek het my tjek getrek op die Standard Bank, Newtown, Johannesburg, uitgemaak ten gunste van Nasionale Grondbeurs Beperk en aan mnr. Eddie Smith, bestuurder van Nasionale Grondbeurs, oorhandig. My opdrag aan hom was dat hy mnr. Fred Barnard sou skakel en aan hom sê dat ek 'n tjek daar laat staan het vir die bedrag van R10 000 vir hom". Die "vir hom" moet uitgesgekakel word en deur die volgende vervang word: "Ek het versoek dat mnr. Fred Barnard na die kantoor van mnr. Eddie Smith moet kom en na 'n vertraging het hy daar opgedaag. Toe het ek aan hom gesê: 'Fred, ek het vir jou R10 000 inbetaal'. Mnr. Fred Barnard wou dit nie neem nie en het gevra: 'Vir wat moet ek dit neem?' Toe het ek vir hom gesê: 'Kyk, dit is nie nodig dat jy dit neem nie. Ek gee die geld aan jou. As jou seun wil gaan boer, ~~bêre()~~belê dit vir hom. Toe het ek die aanbeveling aan mnr. Fred Barnard gedoen dat hy die bedrag in Koelwaters moet belê".

Die ander belangrike faktor wat later neergeskryf is, is die volgende: "Ek het die bostaande verklaring oorgelees en is daarmee tevrede behalwe in die derde laaste paragraaf op die eerste bladsy het ek bedoel dat die bedrag van R10 000 nie vir mnr. Fred Barnard bedoel was nie maar wel vir sy seun". 30

Nou, by ontleding van hierdie verklaring vra ek myself: "Hoe verduidelik beskuldigde no. 1 hierdie ^{belêning}verklaring? Ten eerste blyk dit dat hy sê, dit was nie as vergoeding bedoel nie.

Dan sê hy: "Ek dink mnr. Barnard se vrou was daardie tyd siek gewees en hy het probleme gehad. Sy trekker het gebreek en daar was heelwat moeilikhede gewees." Die enigste afleiding hiervan te maak, is dat beskuldigde hier probeer verduidelik het dat die betaling gemaak is slegs as geskenk, gesien die moeilike omstandighede waaronder mnr. Fred Barnard verkeer het. Hy meld nie dat hy die saak met beskuldigde no. 2 bespreek het nie voordat hy die tjek aan no. 3 afgegee het nie. Hy het beweer dat hy die tjek aan no. 3 gegee het en aan hom opdrag gegee het om met beskuldigde daaroor te skakel. Die tweede deel van sy verklaring het ek reeds gelees. Hierin beweer hy dat beskuldigde no. 2 hom gevra het, vir wat moet ek dit neem? 'n Baie pertinente vraag ten aansien van die bedrag geld. Dit moet onthou word dat hierdie vraag gestel sou gewees het nadat die tjek reeds inbetaal sou wees. Dit is na die 10de Februarie. Beskuldigde no. 1 se antwoord was: "Kyk, dit is nie vergoeding nie. Dit is nie nodig dat jy dit moet neem nie. Ek gee die geld aan jou. As jou seun dan wil gaan boer, belê dit vir hom." Weer eens blyk dit 'n alternatiewe geskenk te gewees het.

Ten derde sê hy, op bladsy, die derde laaste paragraaf van sy verklaring, dat met sy tweede stelling, en ek haal sy woorde aan: "Het ek bedoel dat die bedrag van R10 000 nie vir mnr. Fred Barnard bedoel was nie maar wel vir sy seun." Die verklaring is na my mening sprekend van die verklaarder se struikeling om te verduidelik wat die skuldoorsaak of die beweegrede van die betaling is. Hy, die presies persoon, wat die aansienlike bedrag uitbetaal, sou immers geweet het waarvoor dit en waarom dit gemaak is.

In sy tweede verklaring, ek ek lees slegs dele daarvan,

sê beskuldigde no. 1: "Ek was verbaas om te verneem dat ek nie 'n geskenk aan 'n Staatsamptenaar mag maak nie". Treffend: as die geskenk nie aan Barnard gemaak was nie maar wel aan sy seun is dit nie te verklare hoe hierdie stelling in hierdie verklaring gemaak is nie. "Ek het R10 000 op die 10de Februarie, sonder dat iemand my daarvoor gevra het, by N.G.B. in Pretoria inbetaal en aan mnr. Eddie Smith, nadat hy Koelwaters met my bespreek het, ek het toe besluit om die R10 000 aan mnr. Fred Barnard of sy seun te skenk. Ek het mnr. Smith gevra om mnr. Barnard te skakel en gesê hy moet na N.G.B. se kantore kom. Na 'n geruime tyd het mnr. Barnard daar opgedaag. Ek het toe aan hom gesê: 'Ek het R10 000 aan N.G.B. vir jou inbetaal en aanbeveel dat hulle dit vir jou in Koelwaters belê aangesien dit blyk 'n goeie belegging te wees'. Mnr. Barnard het geweier om die geld te ontvang en gevra waarvoor ek die geld aan hom wil skenk. Ek het toe aan mnr. Barnard gesê dat indien hy dit nie wil hê nie, skenk ek dit aan sy seun."

Hy herbevestig hier, 'n alternatiewe skenking, of vir jou, as jy dit nie wil hê nie, vir jou seun. En ter verduideliking sê die beskuldigde waarom dit gedoen is, net die volgende: 20 "Mnr. Barnard se vrou was destyds baie siek. Sy bakkie en sy trekker was uit orde en soos dit maar in die boerdery gaan."

Twee verklarings is deur die beskuldigde gemaak en nêrens in die twee verklarings word daar enige sweempie van aanduiding gegee dat hy, beskuldigde, hierdie betaling aan mnr. Barnard, beskuldigde gemaak het as synde 'n kommissie van watter aard ookal nie. Dit moet op hierdie stadium gemeld word dat die beskuldigde, onder andere, in sy verklaring aandui dat hy op daardie tydstip en vroeër nie juis opgeskeep was met 30 sy eiendom nie, kopers was daar genoeg. Op hierdie tydstip, sê hy, was daar 'n geweldigde aanvrag vir grond en is hy

deur verskeie agente genader, vir die grond, om te verkoop. Dan later sê hy in sy verklaring, wat nie so duidelik is nie, na aanleiding van die feit dat die beskuldigde nie getuig het nie. "Ek het die voorwaardes van die verkoop aanvaar en die plase aan die kopers verkoop met dié verstandhouding dat ek dit verkoop as gewone plaasgrond." Hy het vir jare gepoog om die grond gesoneer te kry. Die enigste aanleiding wat daar gemaak kan word, is om die eiendom gesoneer te kry ten einde 10 'n waardevermeerdering van daardie eiendom vir hom daar te stel. Waarom die uitlating hier nou gemaak word dat hy sou spesifiseer dat die grond slegs as plaaseiendom verkoop sou word en nie as gesoneerde eiendom nie, klink vir my ten minste, suspisiesus.

Opmerklik is dit dat na aanleiding van die getueenis van beskuldigde no. 2, naamlik dat die betaling aan hom gemaak was, as 'n kommissie, dat soos ek reeds gesê het, dat in geen- een van die verklarings gemaak deur beskuldigde no. 1, daar enige melding is dat die geld vir hierdie doel betaal is nie. 20 Inteendeel sê beskuldigde in sy tweede verklaring dat hy kopers gehad het en agente gehad het wat gretig was om die grond wel te koop. Hy het wel later verkoop en weliswaar het hy verkoop aan 'n maatskappy waarin beskuldigde no. 2 inderdaad belang gehad het.

In 'n maskrif op die verklaring van beskuldigde no. 4, sê hy die volgende: "Ek het geen kommissie aan N.G.B. betaal nie omdat ek die prys so verlaag het, wou mnr. Eddie Smith nie kommissie op die transaksie hê nie". Hier word pertinent melding gemaak van kommissie en die betaling of nie-betaling 30 daarvan nie. As daar in die gedagte van beskuldigde no. 1

enige/.

enige aanduiding was dat wat hy gedoen het, was om kommissie te betaal aan beskuldigde no. 2, dan sou hy hierdie gesprek, na my mening, sy geheue geprikkel het ten aansien van die sogenaamde bewering van kommissie betaling. Dit is vir my duidelik dat sy verduidelikings onaanneemlik is. Dit is onoortuigend en onbevredigend.

Ek moet dan die getuiens en verklaring van beskuldigde 2 ontleed om te bepaal watter waarde daaraan geheg kan word, deur die hof. Hierdie beskuldigde se verduideliking kom daarop neer dat die betaling deur no. 1 beskuldigde aan hom gemaak is in sy privaat hoedanigheid en wel as kommissie omdat hy aan beskuldigde no. 1 twee wenke gegee het en as gevolg het beskuldigde 1 tot groot voordeel sy eiendomme te Bronkhorstspuit en Knoppieslaagte vir R1 of R1½ miljoen verkoop. En sê hy, as gevolg het hy hoegenaamd geen bedenkinge gehad om die betaling te aanvaar nie.

Verwysend na beskuldigde no. 2 se verklaring, het kolonel Cloete weer eens dieselfde waarskuwing aan hom gerig, as waarna ek vroeër verwys het. Beskuldigde 2 gaan dan aan in sy verklaring en sê die volgende: "Wyle mnr. Schoombie, destyds Volksraadslid vir Pretoria-distrik wat 'n goeie vriend van my was, het by geleentheid saam met mnr. J.J. Boet Steyn by my op kantoor aangekom in verband met sake wat mnr. Schoombie met my wou bespreek. By hulle vertrek het mnr. Schoombie toevallig gemeld dat mnr. Steyn sekere gronde in sy kiesafdeling wou verkoo. Sekere kopers in Johannesburg wat belanggestel het, het kop uitgetrek. Ek het terloops aan die hand gedoen dat mnr. Steyn met twee eiendomsagente kontak maak. Hierdie agente was Z.A. Smith asook Nasionale Grondbeurs. 'n Geruime tyd na daardie datum, het mnr. Steyn my geskakel en gesê dat hy, dat die eiendom verkoop is en dat hy die kommissie wat hy aan 'n agent sou moes

betaal graag aan my wou oorbetaal. Ek het hom meegedeel dat ek nie sodanige geld sou ontvang nie. 'n Geruime tyd hierna, het mnr. Steyn my meegedeel dat hy 'n bedrag van R10 000 by Nasionale Grondbeurs inbetaal het en dat ek dit moet beskou as 'n kommissie wat aan my seun toekom. Mnr. Steyn het my seun geken. My seun was toe ongeveer 9 jaar oud. Daar was geen melding gemaak van hoe my seun dit moes bestee of aanwend nie. Ek kan nie onthou dat ek spesifiek weer die kwessie van die R10 000 met mnr. Steyn bespreek het nie. Mnr. Eddie Smith, ¹⁰ die besturende direkteur van Nasionale Grondbeurs het my ingeroep in verband met die tjek van R10 000. Mnr. Steyn het hoegenaamd nie uitgewy oor hoe ek die geld moet belê nie. Ek het nie die belegging van die bedrag, die besteding, met mnr. Eddie Smith of enige van die personeel van Nasionale Grondbeurs bespreek nie. Ek het sedertdien 'n kwitansie vir die bedrag van R10 000 van Nasionale Grondbeurs ontvang. Sover ek kan onthou, was die kwitansie in my naam uitgemaak. Sover my geheue strek, het ek 'n lening by Nasionale Grondbeurs gemaak van R1 600 ten opsigte van 30 aandele wat ek voor die datum van die tjek van R10 000 by hulle uitgeneem het en waaraan 'n voorwaarde gekoppel was dat 'n lening deur my aan hulle gemaak moes word. Ek wil byvoeg dat dit toe gedoen is, nadat ek myself oortuig het dat dit nie onreëlmatig is om kommissie van hierdie aard te ontvang nie as in my hoedanigheid as amptenaar van die Staat nie. In my amptelike hoedanigheid het ek te doen gehad met die sonering van grond in die Bronkhorstspruitgebied vir industriële doeleindes, soos ek oor die hele land te doen het met die sonering van nywerheidsgrond. Ek kan nie onthou of mnr. Steyn se grond by Bronkhorstspruit ook ingesluit was in die sonering vir industriële doeleindes nie. Ek het mnr. Steyn in geen ander hoedanigheid

gehelp of van raad bedien nie behalwe dat ek by hom aan die hand gedoen het dat hy met twee genoemde eiendomsagente moet kontak maak."

Hierin beklemtoon beskuldigde die feit dat betaling aan hom aangebied was as synde 'n kommissie ten aansien van 'n wenk en niks meer nie. Dit word gesê dat beskuldigde no. 2 aan no. 1 gesê het dat hy nie die geld kan ontvang nie. Daarna is daar 'n verskuiwing van die posisie en dit is 'n kommissie òf aan hom, òf aan sy seun, want beskuldigde sê dat na die inbetaling reeds 1 gemaak is, het beskuldigde no. 1 aan hom gesê, "ek moet dit beskou as 'n kommissie wat my seun toekom".

? Waarom sou daar die besondere persoon te kry aan wie kommissie betaalbaar is, indien daar enige kommissie wel betaalbaar was? Kan die verduideliking van die beskuldigde soos in sy verklaring vervat, beskou word as redelik moontlik waar? Die ontleding van dié vraag staan in verband met sy getuienis. In sy getuienis het hy volhard in die bewering dat die betaling aan hom persoonlik gemaak is as 'n kommissie onverwant aan sy handelinge as amptenaar. As dit so is, en hy het daardie beskouing gehad van die begin af, dan is dit moeilik om te verstaan waarom hy 2 aanvanklik sou geweier het of gehuiwer het om die geld te aanvaar en waarom daar dan sprake was van betaling aan sy seun.

Ten aansien van die saak teen beskuldigde no. 1, is dit duidelik dat hy nie in sy verklaring 'n verduideliking gegee het van die betaling aan beskuldigde no. 2 as kommissie nie. Daarna het ek reeds verwys. Indien dit die geval was, sou hy, na my mening, dit genoem het met die eerste geleentheid toe hy 'n verklaring gemaak het, want by hom sou daar geen twyfel bestaan het van wat die skuldoorsaak was waaroor hy die ^{Geld}saak betaal het nie. In sy geval kan die kommissie dus nie as skuldoorsaak 30 beskou word nie. Trouens, die indruk wat sy verklaring skep,

is dat/...

is dat hy, soos ek gesê het, nie opgeskepe was met sy eiendom nie en die wenk, indien beskuldigde no. 2 hom 'n wenk sou gegee het, kon nie by hom enige indruk gemaak het nie.

Ten aansien van die saak teen beskuldigde no. 2, ongeag die verklaring van beskuldigde no. 1, wat nie teen no. 2 toelaatbaar is nie, moet sy getuienis oor die bewering van kommissie ondersoek word. Dit is ten eerste opmerklik dat in sy verklaring maak beskuldigde slegs melding in verband met betaling van 'n kommissie in verband met 'n enkele wenk wat hy vir beskuldigde no. 1 sou gegee het en dit in verband met die verwysing na Nasionale Grondbeurs en Z.A. Smith. In sy getuienis voeg hy 'n tweede wenk by ten aansien van beskuldigde se plaas, Knoppieslaagte. Sodoende blyk hy sy gewete te vertroos, dat Steyn R1 of R1½ miljoen ontvang het as voordeel voortspruitende uit sy wenke, wat die betaling van R10 000 kommissie aan hom meer in verband bring met die saak, ~~dit~~ met een wenk. Indien daar sprake was dat daar 'n betaling bedoel was as 'n kommissie wat aan beskuldigde in sy persoonlike hoedanigheid gemaak was, en dat hy toe gevoel het dat dit geensins bots met sy amptelike hoedanigheid nie, of dat daar enige onreëlmatigheid skuil in verband met die ontvangs van die bedrag nie, sê hy dat hy, ^{in my} geen enkele bedenkinge het vandag nie. Wanneer het hy dan bedenkinge gehad, en het hy ook bedenkinge gehad in verband met die betaling? Dit moet daarop gelet word dat in sy verklaring maak hy melding van die feit dat mnr. Schoombie sou gesê het, "n koper van sy grond in my kiesafdeling", beskuldigde het geweet in watter kiesafdeling mnr. Schoombie die verteenwoordiger was. Hy sou geweet het watter gronde natuurlik daarby betrokke was, maar, eienaardig genoeg was mnr. Schoombie en beskuldigde gemoeds met die sonering van grond in Bronkhortspruit reeds sedert Maart 1968 toe hulle 'n bespreking met die beskuldigde in dié

verband gehad het. Daar was geen geheim watter grond daarby betrokke was nie. Waarom sou die eienaardige beskywing van gronde in sy kiesafdeling nou genoem gewees het? Wat is die waarskynlikste, as daar so 'n gesprek was, sou gesê word: Jy — onthou daardie grond wat hier gesoneer was, hy het 'n koper — gehad en hy het nou ^{Kop onthou} weggeraak. Maar, doelbewus, na my mening, word hier geneig om enige verwysing na die betrokke grond en die sonering daarvan te vermy.

Beskuldigde no. 2 was 'n senior amptenaar, weliswaar daar is getuienis dat hy op daardie stadium, dit wil sê, 1967/68, 10 oorlaai was met werk. Nie alleen die beskuldigde nie maar al die beamptes in sy afdeling. En dit sou onbillik wees om van hom of enige van sy beamptes te verwag na 'n verloop van drie jaar om presies elke afsonderlike applikasie waarmee hulle gehandel te kan onthou. Maar ~~my~~ my mening is daar uitstaande faktore in verband met hierdie besondere aansoek en beskuldigde no. 2 se hantering daarvan, wat vir hom as senior amptenaar, wat die pos bereik het, waarin hy wel aangestel was, nie buite sy geheue kon geraak het, ten spyte van die oorlaai van werk. 2 Hy is 'n senior beampte en ek sal ook aanneem, 'n gevoelige persoon ten aansien van die beskouing van die Minister oor die uitvoering van sy dienste. Al sou hy enige ander feit ten aan- sien van hierdie aansoek nie kon onthou nie, sou hy ^{terdeë} ~~hou~~ ^{die} onthou dat hier word hy, as een van die persone betrokke daarby, aangewys as die persoon wat die Minister se besluit verkeerd vertolk het. 3 Daarna wys die Minister daarop dat die saak baie probleme kan skep. Dit moet reggestel word. In die regstel- ling neem beskuldigde 2 weer deel. Die brief wat onderteken is deur Hoek, is of deur hom opgestel, of goedgekeur.

Hy/...

Hy het mnr. Steyn op daardie stadium goed geken, en tot die mate oor kleinighede gepraat. Nou vra ek myself die vraag af, hoe is dit dan moontlik dat 'n man wat so besig is, dat hy die belangrike feite wat met sy amp te doen het, nie kon onthou nie maar hierdie toevallige byeenkoms met mnr. Schoombie, en mnr. Steyn, die kan hy wel onthou? En in die toevallige verbygaan dat hy hom 'n wenk gegee het en hom verwys het na Nasionale Grondbeurs, daardie wenk vorm die grondslag van sy betaling wat hy ontvang. Maar, by sy gehoor is ek nie seker dat ek hom reg verstaan het nie. Een oomblik het dit my gelyk asof hy volhard by die bewering dat hierdie betaling gemaak is ten aansien van 'n enkele wenk. Daarna het dit my gelyk, het dit, word daar verband gebring, nie net met die enkele wenk nie maar ook in verband met 'n wenk^{t.a.} van die eiendom op Knoppieslaagte. Ek verwys byvoorbeeld na die getuienis van die beskuldigde terwyl sy advokaat hom gelei het. "Ek dink hulle het by my kantoor aangekom. Hulle was in Pretoria en het by my kantoor aangekom. Mnr. Schoombie wou 'n boek deur my laat autografeer. Hulle was 'n paar oomblikke in my kantoor en sp met die uitstap het mnr. Schoombie opgemerk, min of meer, woorde tot die effek, dat ek sy ou vriend moet verskoon dat hy vandag in 'n slegte luim is want 'n sekere persoon sou grond by hom aankoop en hy het so pas kop uitgetrek". Weer eens word daar nie gesê watter eiendom dit is nie. Die vraag is, "is daar verwys na watter eiendom?" "Edele, ek kan nie onthou of daar op daardie spesifieke geleentheid verwys is na 'n spesifieke eiendom nie." "Na aanleiding van die ^{aan} bemakking, het u enige iets gesê of gedoen?" "Ja, Edele, ek het vir hulle gesê, gaan spreek 'n kennis van my, Z.A. Smith en vir beskuldigde no. 3, by N.G.B. wat ons agente was."

Daarna/...

Daarna, 'n paar reëls later, sê hy:

V. Kan u onthou wat hier gesê is in verband met die aangeleentheid van die betaling?

A. Edele, ek kan onthou dat hy vir my gesê het dat daardie grond in verband waarmee ek hom 'n wenk gegee het om na die agente toe te gaan, is toe so pas verkoop en dat hy aan my 'n kommissie wil betaal wat hy aan sy agent sou betaal. Dit is die woorde soos ek dit kan onthou."

As onthou word dat die koop op die 11de Februarie voldaan is gemaak is na aanleiding van 'n vorige kontrak wat reeds bestaan het, kan dit nie verstaan word waarom beskuldigde gesê het, die eiendom is so pas verkoop. Maar die vraag ontstaan, het beskuldigde no. 1 aan hom gesê: Ek het gevoel dat hy die kommissie verdien het. Beskuldigde no. 2 het verder gesê: "Ek het gevoel hy het my nie as 'n agent aangestel nie maar ek het gevoel die blote wenk regverdig nie die betaling van die kommissie nie en daarom het ek gesê ek kan dit nie aanvaar nie". Dan, "Later toe ons bymekaar uitgekóm het, het hy aan my gesê dat hy die bedrag, die bedrag wat ek toe van kennis gedra het, die bedrag in aandele vir my inbetaal het by N G B en dat daardie agent na wie ek hom voorheen verwys het, daardie betrokke eiendom aangekoop het".

V. Watter eiendom?

A. Op daardie stadium het hulle vir my gesê die eiendom op Bronkhorstspuit.

V. Toe hy praat van Bronkhorstspuit, het u beskuldigde no. 1 toe assosieer met die sonering van die genoemde grond?

A. Nee, Edelagbare, hoegenaamd nie."/

30

Met die volste besef van die moeilikheid waarin die beskuldigde hom bevind, kan ek net vir 'n oomblik na hierdie verklaringsverwys. *getuies nie aanvaar nie.*

Op daardie stadium was hy en mnr. Steyn, beskuldigde 1, goed bevriend. Hulle het mekaar "Fred" ^{het} genoem en wat ookal, genoem. Geringe feite wat onbelangrik is, het hulle bespreek, maar die belangrikste is dat mnr. Steyn beskuldigde no. 2, wel gespreek het om sonering van sy eiendom te ^{ver}kry en toe het hy dit gekry en is die eiendom vir R500 000 verkoop. Die verband met die sonering staan soos 'n soort ^{soort van} ONDUIDELIK. Die beskuldigde wil beweer dat toe hy sy verklaring aan ^{het} mnr. Cloete gemaak het het hy geen onafhanklike geheue gehad van die voorval gehad het nie buiten wat hy in sy verklaring meld. 1. Weer eens sê ek dat daardie verduideliking verwerp word. Hy is 'n persoon wat 'n senior pos bekleed het, gemoeid was met die behandeling van hierdie ^{soort finansiële} verklaring. Hy het die voordrag gedoen by die verteenwoordigingskomitee. Hy het die aanbeveling van die Minister vertolk en 'n antwoord is daarna gerig aan mnr. Steyn. Dit was 'n foutiewe vertolking van die Minister se ^{opdrag} opdrag. 'n Deelname het hy daarin gehad en dit was ONDUIDELIK. ^{is dit 'n} Al die faktore saam ^{gevat} en met sy ervaring, sou geen geleentheid ^{in die aangeleentheid + die betrekkinge van die gebied} gebied het om die aangeleentheid of die persoon met wie hy betrokke was, te vergeet nie. In daardie omstandighede, aarsel ek vir geen oomblik om die verduideliking van beskuldigde no. 2, wat hy gegee het in sy verklaring en soos bevestig in sy getuienis, as onwaar te verwerp nie. Die geld is ontvang: Die geld is ontvang in noue verband met die afsluiting van die geskiedenis van die gesoneerde gebied. Die enigste afleiding wat in my mening kan gemaak word, is dat dit betaal was en ontvang was as 'n vergoeding van sy deelname in die bevordering en verkryging ^{van} industriële regte.

Dit laat my met die kwessie van die saak teen beskuldigde nr. 3. Die Staat gee tereg toe dat in hierdie geval, dit nie -

kan nie gesê word dat hy deelgeneem het aan die omkoperij as sulke
nie. Dit wil sê, in sameswering tot omkoperij nie, buiten dat hy
op die 10de van Februarie, met die volle kennis waarvoor
die geld aan beskuldigde no. 2 betaal is, naamlik vir vergoeding
vir dienste wat hy gelewer het, of bystand, het hy gehelp om die
geld aan te wend ten behoeve van beskuldigde no. 2.

Hy erken in sy verklaring dat hy die geld ontvang het.
Dit is nie deur enige van die drie beskuldigdes verduidelik
waarom die prosedure so gewees ^{geuit was} het nie, dat 'n tjek aan Nasionale
Grondbeurs moes uitgereik word nie om beskuldigde no. 2 te
bereik nie. Maar, hoe dit ookal sy, hy het deelgeneem aan die
besteding van hierdie bedrag geld wat hy geweet het waarvoor dit
ontvang is en waarvoor dit betaal is. Nou ontstaan die enigste
vraag, het die Staat bewys dat hy geweet het op daardie stadium,
^{Gewas} ^{waarna die geld betreklik} wat se geld dit was? As gekyk word na sy verklaring bestaan
daar geen twyfel oor wat sy opset was nie. Hy sê "op die 10de
Februarie 1970 het mnr. J.J. Steyn by my kantoor opgedaag en vir
my gesê dat hy graag 'n belegging vir mnr. J.F. Barnard wou
maak. Hy het bygevoeg dat hy hom darem iets wou gee vir al sy 2
moeite en hulp of bystand". Ondubbelsinnig. In watter verband
was daardie hulp en die bystand? Ek het geen twyfel nie dat die
beskuldigde geweet het tenaansien waarvan dit was. Maar, dit is
nie al nie. Daar is die getuienis van Staatsgetuie, Lombard.
'n Persoon wat nie kan beskryf word as in alle opsigte 'n
bevredigende getuie nie, trouens, ek sou met huiwering sy ge-
tuienis aanvaar tensy dit bevestig word deur aanneemlik en aan-
vaarbare bevestigingsgetuienis. Maar, die omstandighede van
1 ^{met} ^{was} waaronder hy getuig het in aanmerking geneem het. Hy het getuig
dat daar by geleentheid 'n byeenkoms was waar beskuldigde no. 1 3
en 2 en 3 ook teenwoordig was. Dat daar sprake was dat
beskuldigde 1 hulp moes verleen met 'n sekere eiendom,

onverwant aan die saak wat nou hier voor my dien. Dat nadat beskuldigde no. 3 toevallig die kamer verlaat het, het beskuldigde no. 2 die aanmerking gemaak: "Maar, hierdie mense verwaan my darem te veel". Hy sê dat hy daarna die aangeleentheid met mnr. Smith, beskuldigde no. 3, bespreek het en vir hom gesê het dat dit die houding is of die gevoel is waaronder beskuldigde no. 2 verkeer. Sy onmiddellike antwoord was, so sê Lombard: "Hy het alreeds R10 000 uit ons, ^{om te gebruik te maak} ~~uit wat hy gebruik het~~", of ^{GERAAS OP BAND} woorde tot dié effek. Kan Lombard ^{geen antwoord} ONDUIDELIK dat dit wel gesê was? As gekyk word na die beskuldigdes se verklaring dan was ^{vir} ^{getuie} die R10 000 betaal tot sy kennis, "vir sy moeite, hulp en bystand." Hoe sou Lombard van die R10 000 geweet het, hy was nie gemoeid met die boekhouding in Nasionale Grondbeurs nie. Al sou hy ook daarmee gemoeid gewees het, tensy hy opdrag ontvang het in verband daarmee, sou hy nie die inskrywings kon vertolk het nie.

En weliswaar is hy 'n man met 'n grief teen beskuldigdes 2 en 3 en na aanleiding daarvan moet sy getuienis noukeurig en versigtig benader word. Maar sê hy: "Wat my aandag gevestig het op die R10 000 is die verklaring reeds gemaak deur beskuldigde no. 2" en gelaai met daardie ammunisie, het hy die klagte by die 2 polisie gaan indien. Daar is sterk staving van sy getuienis en ek aanvaar sy getuienis in die verband, bevestig soos dit is, in die voë waarna ek reeds verwys het.

IN die eindresultaat kom ek tot die gevolgtrekking dat die Staat sy saak bo alle redelike twyfel bewys het. Dat BESKULDIGDE 1 en 2 SKULDIG IS AAN OMKOPERY EN BESKULDIGDE 3 SKULDIG IS AS 'N MEDEPLIGTIGE.

BESKULDIGDES 1, 2 EN 3, HET GEEN VORIGE VEROORDELINGS NIE STAAT SPREEK HOF TOE

ADV MENDELOW SPREEK HOF TOE TER VERSAGTING EN BETOOG

ADV GROBLER SPREEK HOF TOE TER VERSAGTING EN BETOOG

HOF HERVAT OP 1/8/1975

V O N N I S

DEUR DIE HOF: Dit is vanmôre my pynlike plig om die drie beskuldigdes, persone met geen vorige veroordelings nie, en wat reeds relatiewe gevorderde leeftyd bereik het, te straf oor hierdie ernstige misdaad waaraan hulle skuldig bevind is.

Indien by strafoplegging slegs die erns van die misdaad in oorweging geneem moet word, is dit duidelik die plig van die hof ^{tot} dat beperking van omkoperij en korrupsie van amptenare 1 van die Staat, ⁱⁿ in elke geval ^{Gemiddeld 100 000} ONDUIDELIK-GERAAS-OP-BAND

Mnr. Mendelow het 'n reeks hofverslae aan my voorgelê waarin aanduiding gegee word watter faktore oorweeg en in aanmerking geneem moet word by strafoplegging. 'n Belangrike faktor bly steeds die erns van die misdaad en die bekamping van misdade, omdat dit deur die gemeenskap van die houe verwag word. Dit is egter nie die uitsluitlike oorweging nie. Dit is ook noodsaaklik dat alle versagtende omstandighede in aanmerking geneem moet word, asook die besondere omstandighede van elkeen van die beskuldigdes. 2

In hierdie verband is onbetwiste feite aan my voorgelê en ek het oorweging gegee aan alles wat aan my voorgelê is en in besonder, die omstandighede van elk van die beskuldigdes. *In die geval van Diek. 1: Hy is 'n persoon wat 'n baie groot rol speel in die*
DEEL VAN BAND ONHOORBAAR en dit word gesê dat sy persoonlike daaglikse beheer van die saak noodsaaklik is.

Vir beskuldigdes 2 en 3 is die feit dat hulle skuldig bevind is alreeds 'n swaar straf. Beskuldigde 2 ONHOORBAAR het het poste van aansien in die diens bekleed en was die tweede hoogste kerf in sy Departement behaal. Hy word nie baie hard getref deur sy veroordeling nie. In 1974 moes hy om gesondheidsredes uit die diens tree, en as gevolg van sy seldsame siekte moet hy daaglik mediese behandeling kry.

Beskuldigde 3, ONHOORBAAR.

Na oorweging van alles wat aan my voorgelê is, en veral na aanleiding van die faktore waarna ek verwys het, het ek besluit om die beskuldigdes so genadiglik te behandel as wat onder die omstandighede ONHOORBAAR is.

Die vonnis van die hof is: BESKULDIGDE NO. 1 'N BOETE VAN R20 000 OF TWEE JAAR GEVANGENISSTRAF ONHOORBAAR

BESKULDIGDE NO. 2 'N BOETE VAN R12 000 OF TWEE JAAR GEVANGENISSTRAF EN DRIE JAAR ONHOORBAAR

BESKULDIGDE NO 3, R500 OF SES MAANDE ONHOORBAAR

DIE DRIE JAAR GEVANGENISSTRAF TEN OPSIGTE VAN BESKULDIGDES 1 EN 2 EN 1 JAAR ten aansien van no 3, WORD VIR DRIE JAAR OPGESKORT OP VOORWAARDE DAT HULLE NIE GEDURENDE DIE TYDPERK SKULDIG BEVIND ONHOORBAAR VREESLIKE GERAAS IN AGTERGROND.